

Zorgplichten in het Omgevingsrecht

Zorgplichten in Milieuprivaatrecht

VMR Inspiratiesessie 21 april 2015

Edward Brans

Edward.Brans@PelsRijcken.NL

Opzet

- Inleiding
- Zorgplichten in het privaatrecht
- Vereisten onrechtmatige daad
- Voorzorgbeginsel
- EVRM
- Conclusies

Zorgplichten in het milieurecht

- **Zorgplichten in het bestuursrecht**
 - art. 1.1a en 17.1 Wet Milieubeheer;
 - art. 1.1 Woningwet;
 - art. 13 Wet bodembescherming;
 - art. 6.8 Waterwet;
 - art. 5 BRZO.
- **Zorgplichten in het privaatrecht**
 - art. 6.2, 6:27, 6:199, 6:204, 6:273, 7:401 Burgerlijk Wetboek
 - expliciete zorgplichten
 - art. 6:162 Burgerlijk Wetboek
 - maatschappelijke betamelijkheid/zorgvuldigheid
 - ongeschreven recht

Art. 6:612 BW

- **Rechtsplicht inachtneming maatschappelijke zorgvuldigheid**
 - "Als onrechtmatige daad wordt aangemerkt [..] een doen of nalaten in strijd met [..] hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt [..]".
 - norm is diverse malen door Hoge Raad gekwalificeerd als een zorgplicht.
 - HR 23 mei 2014, RvdW 2014/749 (negatief advies Bibob)
 - HR 22 maart 2013, NJ 2013/188 (zorgplicht adviseur)
 - *bijzonder zorgplicht/zwaarwegende zorgplicht*
HR 23 dec. 2005, NJ 2006/289 (maatschappelijk positie bank)

Wel/geen schending (bijzondere) zorgplicht. Beoordeling omstandigheden van het geval

- **Hof Den Bosch 21 okt 2014, NJF 2014/472 (afval in sloot)**
Bij de beoordeling van de vraag of in strijd is gehandeld met de zorgplicht dient het volgende te worden beoordeeld:
 - beschikt nalatige persoon over concrete kennis van een gevaarlijke situatie;
 - in hoeverre niet inachtneming van de vereiste oplettendheid en voorzichtigheid door benadeelde waarschijnlijk is;
 - hoe groot de kans is dat daaruit ongevallen ontstaan;
 - hoe ernstig de gevolgen kunnen zijn, en
 - in hoeverre het nemen van veiligheidsmaatregelen bezwaarlijk en mogelijk is.

Hof Den Haag 24 aug. 2010 (Vuurwerkkramp)

Verwijt Gemeente:

- blootstelling inwoners aan grote, vermijdbare risico's wegens onvoldoende zorgvuldig vergunningenbeleid, onvoldoende daadkrachtig toezicht en handhavingsbeleid en onvoldoende informatieverschaffing over het risico dat de gemeente kende.

Verwijt Staat:

De Staat was verplicht te handelen teneinde het altijd dreigende gevaar van massa-explosie, van welk gevaar de Staat op de hoogte was, effectief te bestrijden.

Hof: niet kan worden aangenomen dat de Staat en de gemeente het risico van massa-opslag bij SEF vóór 13 mei 2000 kende of hadden moeten kennen.

Vorzorgbeginsel

Hoogspanningslijnenbeleid:

- Kamerbrief 3 juli 2014 'programma uitkoop en verkabeling'
- Statistisch significant associatie, geen causaal verband
- Staat is op de hoogte van risico en de aard ervan
- Toepassing voorzorgbeginsel → geen zekerheid

Staat/Urgenda c.s.; EVRM

Vordering Urgenda c.s.

- in 2020: 25-40% emissiereductie in Nederland (14-17%)
- in 2030: 40% emissiereductie in Nederland (24-26%)

Artikel 2 EVRM:

- "Het recht van een ieder op leven wordt beschermd door de wet. Niemand mag opzettelijk van het leven worden beroofd, [..]."

Artikel 8 EVRM:

- "Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé-leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning [..]."

Öneryildiz/Turkey, AB 2005/43 (30 nov. 2004)

"In any waste-collection site methane [..] forms. These substances must be collected [..] and [..] burnt. The tip in question is not equipped with such a system, however. If methane is mixed with air in a particular proportion, it can explode. This installation contains no means of preventing an explosion of methane [..]. May God preserve us, as the damage could be very substantial given the neighbouring dwellings".

- Report van 7 mei 1991. Explosie 28 april 1993
- Overheid was beheerder stortplaats

Öneryildiz/Turkey, AB 2005/43 (30 nov. 2004)

“[..] it was impossible for the administrative and municipal departments responsible for supervising and managing the tip not to have known the risks [..]. It follows that the Turkish authorities at several levels knew or ought to have known that there was a real and immediate risk to a number of persons living near the Ümraniye municipal rubbish tip.” (onderstr. Adv.)

→ Schending zorgplicht vanwege uitblijven maatregelen

EVRM

Budayeva e.a./Rusland, AB 2008/206 (20 maart 2008)

“the authorities of the KBR at various levels were aware that any mudslide, regardless of its scale, was capable of causing devastating consequences in Tyrnauz because of the state of disrepair in which the defence infrastructure had been left after the previous mudslide.”

Informatieverplichtingen

EHRM 5 december 2013, AB 2014/105 (Vilnes/Noorwegen)

- Noorw. had moeten verzekeren dat duikers “receive information on the differences between tables, as well as on [the authorities] concerns for the divers' safety and health, which constituted essential information that [the divers] needed to be able to assess the risk to their health and to give informed consent to the risks involved.”
- Dit is nagelaten: schending art. 8 EVRM
 - Toezichtsfalen
 - Geen wetenschappelijke zekerheid risico

HR 17 december 2010, RvdW 2011, 7 (Wilnis)

- Kenbaarheid gebrek en daaraan verbonden gevaar (geobjectiveerd beoordeeld)
 - Beleidsvrijheid bij uitoefening publieke taak / keuze inzet financiële middelen Hoogh.schap
 - Daadwerkelijke mogelijkheid nemen afdoende veiligheidsmaatregelen.
- > specifieke gevaar dat zich heeft verwezenlijkt was naar de toenmalige stand wetensch./techniek niet kenbaar.

Hof Den Haag 6 mei 2014: hoogh.schap behoefde vóór de dijkverschuiving beleid niet af te stemmen op risico.

Zorgplichten

Maatschappelijke zorgvuldigheid

- zorgplichten maken onderdeel uit van de maatschappelijke zorgvuldigheid;
- niet één specifieke verschijningsvorm;
- op basis van de specifieke omstandigheden van het geval moet worden beoordeeld of in strijd is gehandeld met zorgplicht ex art. 6:162 BW
 - kennis van potentieel risico is van cruciaal belang
- rol bijzonder zorgplichten → aanknopen bij specifieke positie en kennis dienstverlener + afhankelijkheidspositie consument.